

Asia: VN/27347/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle Ilmastorahasto Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä

Lausunnonantajan lausunto

Yleistä lausuttavaa esityksestä?

Valtionyhtiö Ilmastorahasto Oy keskittyy ilmastonmuutoksen torjuntaan ja teollisuuden vähähiilisyyden vauhdittamiseen sekä digitalisaation edistämiseen Suomessa. Esityksen tarkoituksena on säätää lailla vuonna 2020 perustetun Ilmastorahaston toiminnasta, hallinnosta ja mahdollisuudesta käyttää valtiontukea rahoitusinstrumenteissaan.

Kyseessä on valtion erityistehtäväyhtiö, jonka tarkoituksena ei ole tuotanto maksimointi, vaan edistää yhtiön tarkoituksen mukaisen erityistehtävän toteutumista. Ilmastorahasto investoisi hankkeisiin, jotka eivät muuten toteutuisi tai jotka toteutuisivat Ilmastorahaston mukana olon ansiosta suurempana tai aikaisemmin. Ilmastorahaston osallistumisella on oltava todennettu lisäarvo. Tämä periaate on tärkeä ns. crowding-out efektin torjumisessa, jotta julkiset investoinnit eivät syrjäytä yksityisiä investointeja. Tämä on ehdotuksessa hyvin tiedostettu, ja sitä korostetaan useissa kohdissa. Miten tämän pystytään ennakoivasti todentamaan, on epäselvää. Esityksessä tulisi tätä myös avata lähemmin.

Esityksellä tavoitellaan myös positiivista 'tuuppausvaikutusta' (engl. nudge), eli että autetaan saamaan markkinoilla liikkeelle esim. uuteen teknologiaan perustuvia käytäntöjä, esim. demonstraatiovaiheen projekteja. Tämänkin vaikutuksen suuruutta on vaikea arvioida.

Toisaalta esityksessä todetaan: "Yhtiön tekemiltä sijoituksilta edellytetään liiketaloudellista kannattavuutta pitkällä aikavälillä." Jää jossain määrin epäselväksi, miten kannattavuutta edellyttävä 'pitkä tähtäin' määritellään suhteessa tiettyjen sijoitusten kohdalla sallittavien alhaisempien, ilmeisesti lyhytaikaisten, tuottojen välillä.

Ilmastorahastolle ehdotetun valtiontukien hyödyntämismahdollisuuden arvioidaan edesauttavan Ilmastorahaston tarkoituksen painopistealueiden tehokkaampaa ja nopeampaa saavuttamista.

Esityksestä ei selkeästi ilmene, mistä nimenomaisista painopistealoista on kyse; ovatko kyseessä esim. ruoka-, maatalous-, metsä-, ja maankäyttösektorit?

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista?

-

Lausuttavaa säännöskohtaisista perusteluista?

-

Muut huomiot?

-

Lehto Jani
Luonnonvarakeskus

Uusivuori Jussi
Luonnonvarakeskus